

(بندر چابهار، نگین کم فروغ دریای عمان)
نقش گردشگری ساحلی و دریایی در جهت توسعه صنعت گردشگری بندر چابهار
و همچنین ارائه راهکارهای مؤثر در این خصوص

نادر احسانی

- ۱- مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی واحد استانی سیستان و بلوچستان
- ۲- کارشناس مالی و اقتصادی شرکت شهرکهای صنعتی استان سیستان و بلوچستان

Email: taurusnader۱۳۶۱@gmail.com

چکیده

در این مقاله با انجام مطالعات وسیع و گسترده، در خصوص بررسی نقاط قوت و پتانسیل های بالقوه بندر چابهار، سواحل بکر و زیبای دریای عمان (وجود دریا، این نعمت بزرگ الهی) و همچنین نیازهای موجود برای توسعه گردشگری ساحلی و دریایی و نگرش منطقی به محدودیت ها، نقاط ضعف و موانع موجود در این مقوله، راهکارهای عملی و مناسب برای گسترش و ترویج صنعت گردشگری بندر چابهار با استفاده از نقش تاثیرگذار گردشگری ساحلی و دریایی، پرداخته ام، امید است که با درایت و مدیریت صحیح مسئولین محترم، شاهد فروغ هرچه بیشتر این نگین گرانبهای دریای عمان و همچنین، رشد و شکوفایی آن و در نهایت بالفعل شدن صنعت گردشگری، در این منطقه از کشور عزیزمان، ایران باشیم.

کلمات کلیدی: بندر چابهار، صنعت گردشگری، گردشگری ساحلی و دریایی.

۱. مقدمه

سیر و سیاحت به قصد عبرت آموزی و تفکر در خلقت در بسیاری از آیات قرآن و همینطور در پاره ای از احادیث و روایات دینی مورد تأیید قرار گرفته است.

امروزه اهمیت و ضرورت گردشگری، اهداف گردشگری، گردش در طبیعت و ضرورت عبرت گیری در گردش و سیاحت از موضوعاتی است که بر کسی پوشیده نیست. در شروع قرن بیست و یکم، گردشگری به یکی از پردرآمدترین فعالیت ها در دنیا تبدیل شده است. از گردشگری به عنوان «صنعت سفید» یاد می شود. صنعت گردشگری یکی از مهمترین بخش های اقتصادی جهان است که در سال های اخیر رشد فزاینده ای یافته است. صنعتی که در مقابل با صنایع دیگر از آلودگی کمتر و بازده بیشتری برخوردار است و می رود تا در آینده های نه چندان دور به عنوان صنعت نخست جهان شناخته شود. این در حالی است که دولت ها می کوشند تا حداکثر استفاده را از این خون گسترده عاید خود سازند.

در میان صنایع خدمتی، صنایع گردشگری یکی از بخش های پیشتاز و در حال رشد در سطح بین المللی است و طبق پیش بینی های صورت گرفته، تقاضا برای گردشگری تا سال ۲۰۲۰ به ۱/۶ میلیارد نفر در سال خواهد رسید. به همین دلیل گردشگری به عنوان موضوعی مهم و اساسی در تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها محسوب می شود. گردشگری امروزه یکی از بزرگترین منابع اقتصادی و درآمدزایی برخی کشورهای توسعه یافته می باشد. این فعالیت یکی از اهرمهای توسعه پایدار است.

گردشگری از دو جنبه اهمیت دارد به طوریکه درآمد حاصل از گردشگری بسیار درآمد بالایی است و همینطور اشتغال زایی که به ازاء ورود هر گردشگر به یک منطقه، ۵ فرصت شغلی ایجاد خواهد شد. (مورتی، ۱۳۸۳)

گردشگری اگر به درستی در راهبردهای توسعه کشور جای گیرد می تواند اساس نظام های مولدی با هدف ریشه کنی فقر و همپیوند سازی با کشورهای در حال توسعه قرار گیرد.

۲. هدف

هدف از این پژوهش (تحقیق) اشاره به نقش مهم و اساسی گردشگری ساحلی و دریایی در بندر چابهار و همچنین ارائه راهکارهای مناسب در این خصوص میباشد، این پژوهش از لحاظ نوع هدف کاربردی می باشد.

۳. روش تحقیق

برای دستیابی به اهداف این تحقیق ترکیبی از روش های توصیفی، از طریق مطالعات کتابخانه ای و اسنادی، بازدید میدانی و مصاحبه استفاده شده است.

۴. بیان مسئله

بندر ساحلی چابهار به دلیل دارا بودن طبیعت و آب و هوای مطبوع در طول سال و جاذبه های توریستی خشکی و دریا و به لحاظ دارا بودن منابع غنی فرهنگی و طبیعی می تواند یکی از مقاصد مهم گردشگری ساحلی و دریایی برای گردشگران باشد. به همین دلیل و به منظور حفاظت از طبیعت بکر منطقه، تدوین برنامه ی گردشگری پایدار منطقه امری ضروری به نظر می رسد.

۵. پیشینه تحقیق

با توجه به بررسی ها و مطالعات گسترده، پیرامون پژوهش های صورت گرفته ی قبلی در خصوص مسئله رشد و پیشرفت صنعت گردشگری در بندر چابهار میتوان به مقاله ی ضرورت و اهمیت توسعه گردشگری در سواحل مکران - مطالعه موردی: شهرستان چابهار، (دکتر ناصر علیقلی زاده فیروزجانی، ۱۳۹۱) اشاره کرد که نتیجه پژوهش فوق بدین صورت بوده است که در میان فعالیت های اقتصادی ساحلی، گردشگری ساحلی نیز یکی از بزرگترین فعالیت های اقتصادی جهان است که با رشد شتابنده خود به فعالیتی چند منظوره مبدل گشته است و در واقع مناطق ساحلی و دریایی یکی از سریع ترین نواحی در حال رشد گردشگری به شمار می آیند. همچنین پژوهش دیگری با عنوان ورزشهای آبی - ساحلی ایران گامی برای توسعه گردشگری در چابهار، (دکتر شهرام یزدانی، دکتر عبدالغفور جهاننیده، ۱۳۹۱) بر ضرورت و توسعه ورزش های آبی و ساحلی و فراهم کردن زیرساختهای مناسب، در این خصوص جهت توسعه گردشگری در بندر چابهار اشاره کرده است. در پژوهشی دیگر که توسط اینجانب تحت عنوان ارائه راه حل های مناسب جهت بهبود و توسعه صنعت گردشگری در منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار و مقایسه آن با منطقه آزاد جبل علی - دبی، (نادر احسانی، ۱۳۹۴) انجام شده است، به نقش مناطق آزاد در توسعه صنعت گردشگری پرداخته شده است که چگونه منطقه آزاد جبل علی دبی در فاصله ۳۶۴ مایلی بندر چابهار توانسته است به رشد و پیشرفت قابل توجهی در مقایسه با بندر چابهار در جهت توسعه صنعت گردشگری دست یابد.

۶. مشخصات کلی منطقه

بندر چابهار در منتهی الیه جنوب شرقی ایران در کنار آبهای گرم دریای عمان واقع شده و دارای ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی در کرانه دریای عمان و اقیانوس هند میباشد. این بندر از شمال به شهرهای ایرانشهر و نیکشهر و از جنوب به دریای عمان و از شرق به کشور پاکستان و از غرب به شهرستان کنارک محدود است.

بندر چابهار به دلیل قرار گرفتن در کنار دریای عمان جزء نوار ساحلی محسوب شده و دارای آب و هوای گرم و مرطوب می باشد. ویژگی متمایز بندر چابهار در مقایسه با سایر بنادر ایران، این است که این بندر، تنها بندر اقیانوسی کشور محسوب می شود که به آبهای آزاد بین المللی راه دارد. آب و هوای این بندر و پیرامون آن همیشه بهاری و معتدل است، به همین دلیل به چابهار، چهاربهار نیز گفته می شود، وجود دریای عمان بزرگترین منبع آبی کشور در

این منطقه علاوه بر قابلیت‌هایی که در رونق اقتصادی منطقه دارد، دارای جاذبه‌های بسیار فراوانی است، همچنین در کنار دریای عمان و در قسمت جنوبی بندر چابهار صخره‌های بزرگی در اثر پیشروی آب دریا بوجود آمده است که چشم‌اندازی زیبا را تشکیل داده است.

وجود سواحل ماسه‌ای و صخره‌ای، رشته ارتفاعات گلی موسوم به کوه‌های مینیاتوری بویژه از سواحل بندر چابهار تا گواتر، طلوع و غروب دل‌انگیز آفتاب، پرندگان دریا، انواع خرچنگها، لاک‌پشتهایی که در روی صخره‌ها همبازی موج اقیانوس و جدال موج و صخره‌اند و نسیم روح‌بخشی که در موج می‌پیچد و همه و همه جلوه‌های نابی از طبیعت شاعرانه را به تصویر می‌کشند.

این بندر زیبا از نظر شرایط آب و هوایی همانند بندر میامی در فلوریدای آمریکا بوده که در تمام فصول سال معتدل است، چابهار گرمترین منطقه کشور در زمستان و خنک‌ترین بندر جنوبی ایران در تابستان نیز می‌باشد. این بندر جاذبه‌های متنوع و متفاوتی از ساحل صخره‌ای، جنگل حرا، کوه‌های مریخی، تالاب لیپار، جاذبه‌های منحصر بفرد و بی‌نظیر سواحل دریای عمان، فعالیت‌های صیادی، بازار سنتی فجر، به همراه پدیده‌های جالب گل فشان و ... را در خود جای داده است.

۷. مبانی نظری

در ابتدا و قبل از هر تعریف و توصیفی در مورد گردشگری، بایستی آنرا به عنوان یک صنعت بپذیریم، صنعتی بالقوه که میتواند موتور محرک قوی برای توسعه اقتصاد کشور باشد و آنرا به صنعتی بالفعل تبدیل کند. با اندکی زیرکی و برنامه ریزی دقیق می‌توانیم این صنعت را به عنوان صنعتی درآمدزا و پویا برای بهبود وضعیت اقتصادی کشورمان تبدیل کنیم.

ایران با توجه به جاذبه‌های جغرافیایی، فرهنگی، باستانی متنوعی که در اختیار دارد یکی از ۱۰ کشور اول جهان از نظر جذابیت‌های صنعت گردشگری است. در این زمینه با توجه به این که کشورهای بسیاری وجود دارند که فاقد منابع آبی و دریایی قابل استفاده هستند و تحقیقات (پژوهش‌ها) نشان داده است که منابع ساحلی و دریایی، دومین جاذبه مهم در گردشگری پس از آب و هوا است، لذا به دلیل اینکه کشور ما از نظر آب و هوایی جزء مناطق گرم جهان است، منابع آبی قرار گرفته در شمال و جنوب کشور یک نقطه قوت برای استفاده از آن، جهت جلب گردشگران محسوب می‌گردد.

بطور کلی گردشگری، شامل کلیه فعالیت‌هایی است که گردشگران هنگام سفر انجام می‌دهند و این می‌تواند شامل برنامه ریزی برای سفر، جابجایی بین مبدا و مقصد، اقامت و نظایر آن باشد. اشکال عمده گردشگری عبارتند از :

- ۱- تفریحی: استفاده از تعطیلات، استفاده از آب و هوای دلپذیر، گشت و گذار در طبیعت و ...
- ۲- سیاسی : شرکت در اجلاس‌های بین‌المللی، جشن‌های ملی و مذهبی کشورها.
- ۳- بازرگانی: شرکت در بازارهای مختلف، نمایشگاه‌های کالا، بازدید از کارخانه‌ها.
- ۴- ورزشی: شرکت در مسابقات ورزشی، کوهنوردی، اسکی، شکار، قایقرانی، فوتبال و والیبال ساحلی، صخره

نوردی و ...

- ۵- درمانی: معالجه پزشکی با تغییر آب وهوا، استفاده از آب های گرم معدنی و آفتاب درمانی و استفاده از شن های ساحلی (ماسه درمانی) جهت درمان برخی از بیماریها.
- ۶- فرهنگی و آموزشی: آشنایی با بناهای تاریخی، میراث های فرهنگی و هنری و...
- ۷- اجتماعی: آشنایی با آداب و رسوم و مکان های مختلف، مردم شناسی، دیدار با اقوام و دوستان.
- ۸- مذهبی و زیارتی.

مفهوم گردشگری ساحلی طیف کاملی از گردشگری، فراغت و فعالیتهای تفریحی، ورزشی را که در نواحی ساحلی و آبهای نزدیک ساحل روی می دهد را در برمی گیرد.

یکی از فاکتورهای مهم جلب و جذب گردشگر (داخلی و خارجی) استفاده از امکانات ساحلی دریاها در چند دهه اخیر بوده است، توسعه مکانی و زمانی گردشگر در سواحل انگلیس و گسترش وسیع آن در مراحل بعدی در سواحل مدیترانه الگوهایی از این نمونه هستند. (سلطانی، ۱۳۷۴)

از دیرباز، سواحل دارای ارزش و اهمیت خاص و فراوانی بوده و محل رشد و شکوفایی تمدنها و مقصد سفرهای دریایی بوده است و امروزه نیز نقش و اهمیت سواحل دریا و موقعیت استراتژیک آن به لحاظ مسائل اجتماعی، اقتصادی، سیاحتی و ... بسیار نمایان است و سواحل دریا به عنوان یکی از مهمترین مراکز اقتصادی و صنعتی در رشد و شکوفایی هر کشوری مطرح است. (ذوالفقاری، ۱۳۸۴)

در میان فعالیتهای اقتصادی ساحلی، گردشگری ساحلی نیز یکی از بزرگترین فعالیتهای اقتصادی جهان است که با رشد شتابنده خود به فعالیتی چند منظوره مبدل گشته است به طوری که توسعه گردشگری و تفریحات مربوط به آن از عوامل موثر در شکل گیری توسعه نواحی ساحلی و تأمین کننده مزایای مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی برای جامعه میزبان است. (شکرگزار، ۱۳۸۹)

بر این اساس عرضه محصولات گردشگری ساحلی شامل اسکان، غذاخوری، صنعت محصولات غذایی، صنایع دستی و سنتی، زیرساختهای پشتیبان توسعه ساحلی (مثل خرده فروشی ها، اسکله ها و تأمین کنندگان فعالیتهای) را شامل می شود. (Ibid، ۲۸۴) به طور ذاتی نواحی ساحلی برای انسانها جاذب و از پتانسیل لازم جهت جذب گردشگران برخوردار می باشد، در واقع گردشگری ساحلی از مهمترین زیربخشهای طیف گردشگری و به عنوان منبع جهت ارزش افزوده در شهرهای ساحلی مورد توجه قرار گرفته است، در واقع سواحل کشور حلقه ارتباط بین دریا و خشکی هستند و در طول تاریخ از جمله منابع حیاتی به شمار می آیند، چرا که همیشه در جهان بهره برداری از این منابع مورد توجه افراد مختلف بوده است، مسلماً استفاده صحیح و علمی و برنامه ریزی شده از منابع و جاذبه های گردشگری سواحل دریایی می تواند سبب پایداری آنها گردد. (سرای، ۱۳۷۸)

با رشد گردشگری ساحلی، همه ساله تفرجگاه های جدیدی در برخی از کشورهای منطقه در حال گسترش است این صنعت اصولاً بر مبنای استفاده از منابع طبیعی، همچون سواحل ماسه ای، دریای شفاف، محیط دوست داشتنی و ... پایه گذاری شده است و هم اکنون طیف گسترده ای از تسهیلات امروزی به منظور ارائه اقامتی آسوده و لذت بخش از فعالیتهای تفریحی متنوع در ساحل ایجاد شده اند، این تسهیلات انسان ساخت اگر چه با صرف سرمایه هنگفت ایجاد شده اند، ولی افزایش قابل ملاحظه ای در کیفیت گردشگری منطقه در امتداد کرانه دریا بوجود آورده اند. (پوروخشوری، ۱۳۸۰)

بر این اساس توسعه گردشگری ساحلی وابسته است به کیفیت ساحل، ویژگیهای فیزیکی، چشم انداز ظاهری ساحل، چشم انداز فضاهای حاشیه ای در ساحل، امنیت مالی و جانی گردشگران، ایجاد جاده ها و سهولت دسترسی گردشگران برای گذراندن اوقات فراغت و فراهم آوردن امکانات جهت پیاده روی، دوچرخه سواری در سواحل.

بدین ترتیب با توجه به ظرفیتهای موجود در ساحل دریا، مجموعه‌ای از فعالیتهای گردشگری- تفریحی مانند غواصی، سفرهای دریایی، تأسیسات اقامتگاهی، رستورانها و بازار کسب و کار و خرده‌فروشی را می‌توان در چنین مکانهایی ایجاد کرد.

همچنین ماهیگیری تفریحی یکی از مهمترین فعالیتهای گردشگری ساحلی و دریایی است که امروزه در برخی از مناطق دنیا به عنوان یک گونه از گردشگری محسوب می‌شود.

به عنوان مثال در سواحل آمریکا امروزه ماهیگیری در کنار دیگر فعالیتهای فراغتی ساحل باعث ایجاد مشاغل مختلف و درآمدزایی شده است و اقتصاد جامعه محلی را ارتقاء می‌دهد. (مطیعی لنگرودی و حیدری، ۱۳۹۱)
توسعه گردشگری ساحلی نقش قابل ملاحظه‌ای در رشد اقتصادی برخی از کشورها نظیر مالدیو، اندونزی، مالزی، فیجی و فیلیپین داشته است. در واقع این فعالیت منبع اصلی کسب ارز خارجی در این کشورها می‌باشند. (خانی و همکاران، ۱۳۸۸)

با توجه به داشتن شرایط مطبوع آب و هوایی بندر چابهار در تعدادی از ماه‌های سال، بیشتر ورزش‌ها از جمله ورزشهای ساحلی و آبی در هوای آزاد قابل اجراست و نیازی به سیستمهای برودتی و گرمایی نمی‌باشد، از جمله این ورزشها می‌توان به والیبال ساحلی، فوتبال ساحلی، هندبال ساحلی، شنا، غواصی، قایقرانی، اسکی روی آب، جت اسکی، موج‌سواری اشاره کرد.

بندر چابهار از مناطق ششگانه آزاد تجاری ایران به شمار می‌رود. با ایجاد منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار و در نتیجه آن جذب مهاجر و توسعه گردشگری، این منطقه از انزوای محیطی خارج و در مدار ادغام با جامعه ملی و بازار وسیع آن قرار گرفته است، بدین ترتیب در روند این دگرگونی، فعالیت منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار به عنوان مرکز ارزشمند با تأثیرگذاری بر ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و نظامی منطقه، نقش مهمی و جایگاه موثری را در سطح کشوری داشته است.

اگرچه توسعه گردشگری عمدتاً بعد از ایجاد منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار مورد تأکید قرار گرفته، ولی به دلایل متعدد نظیر دور بودن چابهار از مرکز کشور، شایعه ناامنی منطقه و ... تا کنون صنعت گردشگری در بندر چابهار رشد قابل توجهی نداشته است.

دریای عمان و سواحل آرام و آبی آن به سبب داشتن حداقل دو ویژگی مهم از نظر صنعت گردشگری دارای اهمیت است. اول به علت آب و هوای گرم امکان انواع فعالیتهای تفریحی دریایی را در اکثر فصول سال امکان‌پذیر می‌سازد. دوم به سبب ارتباط با آبهای آزاد و زیبا و تمیزی سطح و اعماق آن است که امکان بهره‌وری‌های مختلف را در آن بوجود آورده است. از آنجا که صنعت گردشگری و ورزش با یکدیگر در تعامل هستند با ترکیب این دو صنعت با یکدیگر گردشگری ورزشی شکل می‌گیرد که باعث تقویت و تسریع در شکل‌گیری، گردشگری ساحلی و دریایی می‌شود، یعنی استفاده از ورزش در صنعت گردشگری که خود می‌تواند سبب سفر بر پایه تفریح شود، که افراد را به طور موقت از محل زندگی خود دور کرده و طی آن به بازی در سواحل و دریا، تماشای ورزش و مسابقات ساحلی و دریایی از نزدیک و یا تحسین کردن جذابیت‌های همراه با این فعالیتهای بپردازد.

اثر ورزش بر صنعت گردشگری ساحلی و دریایی به جاذبه‌های طبیعی‌ای مربوط می‌شود که در حال حاضر وجود دارند و باعث می‌شوند که گردشگران به آنها توجه داشته باشند، مناطق ساحلی و دریایی به دلیل ویژگیهایی که دارند، یکی از این گونه جاذبه‌های طبیعی محسوب می‌گردند.

۸. نتایج

بندر چابهار به دلیل دارا بودن ۳۰۰ کیلومتر ساحل، یقیناً دارای پتانسیلهای زیادی جهت جذب گردشگر در بخش صنعت گردشگری ساحلی و دریایی می‌باشد. توجه جدی به این مقوله و برنامه‌ریزی اصولی و صحیح مدیران و مسئولین در این زمینه قادر خواهد بود این بندر را نیز به عنوان یکی از کانونهای اصلی جذب گردشگر در بلندمدت در سطح کشور تبدیل نماید.

این بندر مستعد، امکان آن را دارد که به صورت یکی از قطبهای مهم صنعت گردشگری ایران درآمده و این هدف زمانی محقق خواهد شد که برای این صنعت، امکانات زیرساختی و همچنین بستر مناسب فراهم شود. نتایج این تحقیق حاکی از آن است که این بندر با وجود جاذبه‌های طبیعی مانند سواحل بکر، گل‌فشان، فرهنگ بومی خاص و صنایع دستی زیبا جزء مناطق منحصر بفرود ایران است که قابلیت‌های فراوانی برای تبدیل شدن به قطب گردشگری را دارا می‌باشد، اما تاکنون از این پتانسیلها به صورت بهینه استفاده نشده است. هوای مطبوع حداقل در پنج ماه از سال در زمانی که بیشتر شهرهای کشور در آب و هوای سرد به سر می‌برند یکی از پتانسیلهای این بندر می‌باشد.

ساحل طولانی و نیلگون، دریا، آسمان زیبا، دمای مناسب، مراکز خرید، مکانهای دیدنی، همگی از جمله منابع در دسترس ما در جهت توسعه صنعت گردشگری ساحلی و دریایی می‌باشند.

توسعه صنعت گردشگری ساحلی و دریایی با توجه به امکانات طبیعی و خدادادی (دریا) امکان‌پذیر است. منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار به عنوان یکی از مناطق آزاد ایران می‌تواند با توسعه کارکردهای صنعت گردشگری سبب رشد و پیشرفت در بندر چابهار گردد، این بندر با وجود جاذبه‌های متعدد گردشگری و نزدیکی به کشورهای حوزه خلیج فارس می‌تواند با مدیریت صحیح و برنامه‌ریزی دقیق به قطب مهمی در سطح منطقه تبدیل و به عنوان یکی از محورهای مهم صنعت گردشگری در کشور و حتی خاورمیانه مطرح گردد.

چرا گردشگران و مسافران ایرانی ما بایستی پول و سرمایه خود را در کشورهای دیگر جهت تفریح و سیاحت خرج کنند، و این در حالی است که ما ظرفیتها را در اختیار داریم، پس بایستی راه و روش استفاده از آنها را پیدا کنیم. با تلاش، وحدت و همبستگی در کشور و همچنین در سطح استان سیستان و بلوچستان، میتوان صنعت گردشگری ساحلی و دریایی را در بندر چابهار توسعه و رونق بیشتری بخشید.

صنعت گردشگری ساحلی و دریایی با توجه به روند روبه‌رشدی که در دنیای امروزی دارد، در آینده و اقتصاد ایران نیز می‌تواند نقش پررنگی را ایفا کند.

ذکر این نکته ضروری است که توسعه صنعت گردشگری ساحلی و دریایی در ایران یک پروسه ملی است و تنها به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری محدود و ختم نمیشود، بلکه باید یک اتحاد و همبستگی میان ارگانهایی که بصورت موازی متولی این امر هستند نیز بوجود آید.

۹. پیشنهادات

- یکی از مهمترین منابعی که ما در اختیار داریم نیروی انسانی جوان و پویا و با استعداد در استان سیستان و بلوچستان است، بیاییم، انرژی و، پتانسیل این جوانان را در جهت مثبت (توسعه صنعت گردشگری ساحلی و دریایی در بندر چابهار)، بارآور ساخته و هدایت کنیم، آنگاه شاهد اشتغالزایی گسترده در سطح استان خواهیم بود.

- در کنار جاذبه های طبیعی، آثار باستانی ملی و مذهبی، که در سطح این بندر داریم بایستی جهت ساخت پارک آبی، کلوپ های ورزشی مجهز، هتل های پرامکانات، و مدرن و باغ پرندگان و دیگر مکان های تفریحی و اقامتی که مطابق با فرهنگ ایرانی و اسلامی مان باشد، نیز اقدام کرد، این درحالیست که من فقدان این امکانات را در بندر چابهار کاملا درک کرده و لمس کرده ام. (من همیشه از بندر چابهار به عنوان یک آکواریوم طبیعی یاد میکنم).

- یک راه حل دیگر (ایده ی دیگر) جهت توسعه صنعت گردشگری ساحلی و دریایی در بندر چابهار، دعوت از کارشناسان خبره کشورهایی که در این صنعت پیشرفتهای قابل توجهی داشته و موفق بوده اند، میباشد، کشورهایمانند اسپانیا، فرانسه، ایتالیا، سنگاپور، مالزی، ترکیه، اندونزی، امارات متحده عربی و از تجربیات، طرح ها، ایده ها و اندیشه های مثبت این کارشناسان و صاحب نظران در این صنعت بهره مند شد، من شخصا با الگو برداری توام با نوآوری موافقم، نه صرفا تقلید کردن از آنها.

- پیاده سازی فرهنگ دیجیتال شدن، در جهت پیشرفت و ارتقا صنعت گردشگری ساحلی و دریایی در بندر چابهار میتواند از ورود به فضای مجازی و ساخت وبسایت هایی زیبا و قشنگ (وب سایت همانند ویتین و پنجره ای است برای نشان دادن محصولات و صنعت گردشگریمان و بطور کلی داشته هایمان در این صنعت) جهت جذب گردشگر استفاده کرد، وب سایت برند ما، باید از نظر دیداری جذاب، قابل دسترس، آموزنده، متقاعد کننده، جدید و تعاملی و بهتر از وب سایت سایر رقبا باشد.

- بهره بردن از تبلیغات هدفمند در صنعت گردشگری ساحلی و دریایی نیز میتواند یک راه حل و ایده ی دیگر جهت توسعه این صنعت در جذب گردشگر در بندر چابهار باشد، من در این چند ساله بیاد ندارم که در صنعت گردشگریمان، شاهد تبلیغاتی هدفمند بوده باشیم.

- یکی دیگر از ایده های من انجام بازاریابی، جهت توسعه صنعت گردشگری ساحلی و دریایی در بندر چابهار از طریق پست الکترونیک و ارسال E-Mail به ملل مختلف و معرفی پتانسیلهای این بندر میباشد.

- آسانتر کردن سفر به ایران برای گردشگران خارجی و برداشتن موانع (مانند تسریع در صدور ویزای توریستی برای گردشگران خارجی).

- ایده ی دیگر تهیه (برنامه نویسی) و ساخت نرم افزارهایی مربوط به صنعت گردشگری ساحلی و دریایی مربوط به بندر چابهار می باشد، که بر روی تلفن های همراه هوشمند و همچنین تبلت هایی که تحت سیستم های عامل های مختلف کار می کنند، قابل اجرا باشند.

- آشنا کردن عموم مردم با صنعت گردشگری ساحلی و دریایی بندر چابهار با استفاده از تبلیغات (از طریق رادیو و تلویزیون، وب سایتها، شبکه های اجتماعی، پیام کوتاه بر روی گوشی های هوشمند، بیلبردها و تیزرها، کاتالوگ و بروشورها و غیره)، که جدای از جنبه ی تبلیغ، جنبه ی آموزشی نیز دارد.

- در دنیای امروز مدیران ما بایستی جهانی فکر کنند، و منطقه ای عمل کنند، این روش فکری باعث توسعه کشور میشود و میتواند همین شیوه فکری را به بخش صنعت گردشگری کشور نیز تعمیم داد.

- برگزاری همایش ها و سمینارهای مختلف با موضوع گردشگری ساحلی و دریایی در اقصی نقاط کشور جهت آشنایی عموم مردم با این صنعت.
- استفاده از نظرات کارشناسی اساتید مجرب این رشته، دانشجویان، صاحبانظران و کلیه زحمت کشان و دلسوزان صنعت گردشگری کشور.
- پی گیری مجدد جهت صدور سفرکارت ها و اعمال تخفیف ویژه در سفر برای گردشگران داخلی.
- رایزنی با دولت و مجلس محترم شورای اسلامی و دیگر نهادهای مرتبط در خصوص، تخصیص دادن اعتبار هزینه سفر در سرفصل بودجه سازمانها و ادارات جهت استفاده پرسنل و کارکنان آنها.
- وجود اماکن مناسب برای پرداختن به ورزشهای ساحلی و دریایی چه در سطح همگانی و چه برای برگزاری مسابقات.
- وجود پلاژهای مناسب تفریحی ویژه شنا، قایقرانی و قایق سواری با حضور امدادگران و ناجیان غریق ویژه خانواده ها و جوانان.
- ایجاد خطوط مسافرتی مناسب زمینی و هوایی و دریایی در بندر چابهار.
- عدم وجود قایقهای تفریحی و اتوبوس دریایی در چابهار یکی از محدودیتهای اساسی در این بندر است.
- احداث پیست پیاده روی و دوچرخه سواری در کنار ساحل، تحت عنوان جاده سبز یا سلامت.
- هماهنگی بین مدیران منطقه آزاد تجاری صنعتی و دیگر ارگانها و موسسات مرتبط با گردشگری در بندر چابهار.
- بهبود زیرساختهای حمل و نقل داخلی و خارجی، ساخت فرودگاه بین المللی در بندر چابهار و ایجاد و گسترش پروازهای داخلی و خارجی، تکمیل پروژه راه آهن چابهار و اتصال این بندر به شبکه ریلی کشور، ایجاد خطوط کشتیرانی و غیره.
- ایجاد شرکتها و موسسات گردشگری در چابهار و استقرار دفاتر آنها در شهرهای توریستی کشور و بعضاً در خارج از کشور و داشتن فعالیتهای هدفمند در جهت بازاریابی صنعت گردشگری و توسعه تبلیغات.

۱۰. منابع

۱. ابراهیم زاده، عیسی، و آقاسی زاده، عبدالله (۱۳۸۸)، تحلیل عوامل موثر بر گسترش گردشگری در ناحیه ساحلی چابهار با استفاده از مدل راهبردی SWOT، مطالعات پژوهشی شهری و منطقه ای سال اول تابستان، ۱۳۸۸
۲. احسانی، نادر (۱۳۹۴)، ارائه راه حل های مناسب جهت بهبود و توسعه صنعت گردشگری در منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار و مقایسه آن با منطقه آزاد جبل علی (دبی)، اولین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت در هزاره سوم.
۳. احسانی، نادر (۱۳۹۳)، ایده های نو جهت توسعه صنعت گردشگری در ایران، نشریه سیاحت و سفر، شماره ۹، ص ۱۳.
۴. رضوانپور، عذرا (۱۳۹۳)، سفر به چابهار، سفر به طبیعتی ناشناخته و تاریخی کهن، نشریه سیاحت و سفر، شماره ۱۱، ص ۹.
۵. علیقلی زاده فیروزجایی، ناصر (۱۳۹۱)، ضرورت و اهمیت توسعه گردشگری در سواحل مکران (مطالعه موردی: شهرستان چابهار)، اولین همایش توسعه سواحل مکران و اقتدار دریایی جمهوری اسلامی ایران.
۶. ملک رئیس، حسین (۱۳۸۵)، چابهار بندر اقیانوسی ایران، انتشارات تفتان.

۷. موحدی بافتی، اعظم، نقش ورزش ساحلی در توسعه گردشگری خلیج فارس، مرکز گردشگری علمی- فرهنگی دانشجویان ایران، جهاد دانشگاهی.
۸. یزدانی، شهرام و جهاننیده، عبدالغفور(۱۳۹۱)، ورزش های آبی- ساحلی ایران گامی برای توسعه گردشگری در چابهار، اولین همایش ملی توسعه مکران و اقتدار دریایی جمهوری اسلامی ایران.

^۹.<http://www.cfzo.ir/fa/>

^{۱۰}. M.Williams, Allan and Shaw, Gareth (۲۰۱۰), INTERNATIONALIZATION AND INNOVATION IN TOURISM.

Archive of SID